

**Diagnoza implementacji kompetencji kluczowych
w kontekście potrzeb, uwarunkowań lokalnych
i regionalnych oświaty
oraz rynku pracy**

**Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych
im. Marii Skłodowskiej-Curie
w Oleśnicy**

Opracowanie: Lucyna Kania

Oleśnica 2010

Copyright © by Dolnośląska Szkoła Wyższa
Wrocław 2010

SZKOŁA KLUCZOWYCH KOMPETENCJI. Ponadregionalny program rozwijania umiejętności uczniów szkół ponadgimnazjalnych Polski centralnej i południowo – zachodniej” realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia: Poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia

Publikacja dystrybuowana jest bezpłatnie

LIDER PROJEKTU

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie

20-209 Lublin, ul. Mełgiewska 7-9

tel./fax +48 817491777

email: Sekretariat@wsei.lublin.pl

PARTNER PROJEKTU

Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu

53-609 Wrocław, ul. Wagonowa 9

tel./fax +48 713561538

email: skk@dswe.pl

Spis treści

1. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY

1.1 Położenie geograficzne.....	5
1.2 Krótki opis bazy dydaktycznej	5
1.3 Charakterystyka uczniów szkoły	10
1.4 Charakterystyka kadry pedagogicznej	12
1.5 Główne problemy nauczycieli w kształtowaniu kompetencji kluczowych i zawodowych	14
1.6 Główne problemy edukacyjne szkoły	17

2. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE

2.1 Efekty kształcenia	18
2.2 Kompetencje zawodowe uczniów i absolwentów	20
2.3 Kompetencje kluczowe a kompetencje zawodowe.....	21

3. RYNEK PRACY

3.1 Regionalny i lokalny rynek pracy w aspekcie specjalności zawodowych placówki.....	24
3.2 Kompetencje kluczowe a rynek pracy	31
3.3 Funkcjonowanie absolwentów na lokalnym i regionalnym rynku pracy.	32

4. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA I UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH

4.1 Prognozy demograficzne	33
4.2 Współpraca szkoły z zakładami pracy	37
4.3 Działalność szkoły na rzecz przygotowania uczniów do funkcjonowania w zmieniających się realiach rynku pracy	39

5. WNIOSKI I REKOMEDACJE 39

1. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY

1.1 Położenie geograficzne

Oleśnica jest miastem i gminą w powiecie oleśnickim województwa dolnośląskiego, a pod względem geograficznym leży na Nizinie Śląskiej. Powiat oleśnicki¹ położony jest na północno-wschodnich krańcach województwa dolnośląskiego i stanowi 5,3% jego powierzchni oraz graniczy z województwem wielkopolskim i opolskim. Powiat oleśnicki tworzy osiem gmin²: jedna miejska – Oleśnica, cztery miejsko-wiejskie – Bierutów, Międzybórz, Syców, Twardogóra, oraz trzy wiejskie – Dobroszyce, Dziadowa Kłoda, Oleśnica.

Powiat oleśnicki zajmuje powierzchnię 1050 km² i liczy 105 076 ludności, w tym:

- 64 338 mieszkańców mieszka w pięciu miastach: Bierutów, Międzybórz, Oleśnica, Syców, Twardogóra,
- 40 738 mieszkańców mieszka na wsi w 109 sołectwach.

Historia tych ziem jest nie tylko bogata, ale i bardzo skomplikowana. „W roku 990 weszły w skład monarchii piastowskiej, w roku 1329 – Korony Czeskiej, w 1526 – monarchii austriackich Habsburgów, w 1742 – Królestwa Pruskiego, a w 1871 – Rzeszy Niemieckiej. W roku 1945 powróciły – miejmy nadzieję, że ostatecznie – w granice państwa polskiego”.

Miasto Oleśnica³ posiada ponad 800-letnią historię, czego dowodem jest dokument biskupa wrocławskiego Żyrośława, wystawiony w 1189 r. Prawa miejskie uzyskała w 1255 r. od księcia wrocławskiego Henryka III, a w już 1320 r. stała się stolicą księstwa piastowskiego i miastem rezydencyjnym księcia Konrada I oleśnickiego, który posiadał pieczęć z łacińskim napisem: „Konrad z łaski Boga dziedzic Królestwa Polskiego, Książę Śląski i pan na Oleśnicy”. Wizytówką architektoniczną Oleśnicy i jej powiatu jest renesansowy Zamek Książęcy.

Obecnie Miasto Oleśnica zajmuje obszar 298 ha, który zamieszkuje 36 720 osób, w tym 19 254 kobiet i 17 466 mężczyzn – według stanu z 30 VI 2008 r.⁴.

1.2 Krótki opis bazy dydaktycznej

Główny budynek Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Marii Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy znajduje się przy ul. Wojska Polskiego 67/69, przy trasie nr 8 Wrocław–Warszawa.

¹ Powiat oleśnicki: <http://www.powiat-olesnicki.pl>.

² Strategia rozwoju Powiatu Oleśnickiego na lata 2001-2001, str. 6.; dostępna j.w.

³ Powiat oleśnicki: <http://www.powiat-olesnicki.pl/index.php?kat=217>.

⁴ Oleśnica w liczbach: <http://www.olesnica.pl/index.php?id=256>.

Obiekt ZSP wyróżnia się pozytywnie na tle innych obiektów w Oleśnicy – kolorową elewacją, otoczenie obiektu jest zaś zadbane i utrzymane w należytym porządku. Podobnie wygląda wnętrze obiektu – czyste, zadbane, a podczas przerwy widać obecność dyżurujących nauczycieli/księży na przestronnych korytarzach.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych posiada następujące warunki lokalowe i bazę techniczno-dydaktyczną:

- 51 sal lekcyjnych;
- 10 pracowni: pracownie informatyczne, w tym laboratorium sieciowe, pracownia urządzeń techniki komputerowej, pracownie techniczne, pracownia symulacyjna przedmiotów ekonomicznych.

Zajęcia z informatyki i technologii informacyjno-komunikacyjnych odbywają się w 3 pracowniach informatycznych, pozostałe pracownie służą przedmiotom zawodowym, w tym pracownia symulacyjna umożliwiająca kształcenie umiejętności w zakresie przedsiębiorczości, rachunkowości, finansów i ekonomiki przedsiębiorstw. Pracownia symulacyjna, w której jest realizowany program zajęć z przedmiotu przedsiębiorczość, jest wyposażona w podstawowe pomoce dydaktyczne.

W zakresie doposażenia do prowadzenia zajęć z przedsiębiorczości istnieje potrzeba zakupu:

- 15 komputerów do jednej pracowni symulacyjnej,
- urządzenia wielofunkcyjnego,
- rzutnika pisma,
- rzutnika multimedialnego,
- ekranu.
- 17 klasopracowni: do języka polskiego, historii i WOS-u, języków obcych, matematyki, geografii, biologii, chemii, fizyki, elektromechaniki, mechaniki, przedmiotów zawodowych.

Klasopracownia do zajęć z języka angielskiego jest wyposażona w standardowe pomoce dydaktyczne: plansze, sprzęt audio, rzutniki pisma. W zakresie doposażenia klasopracowni do zajęć z j. angielskiego istnieje potrzeba zakupu 30 egzemplarzy: Oxford Wordpower. Słownik angielsko-polski polsko-angielski.

Klasopracownia do zajęć z języka niemieckiego jest wyposażona w standardowe pomoce dydaktyczne: plansze, sprzęt audio, rzutniki pisma. W zakresie doposażenia klasopracowni do zajęć z j. niemieckiego istnieje potrzeba zakupu:

- 1 tablicy multimedialnej z projektorem i przenośnym komputerem;
- 30 egzemplarzy: Langenscheidt. Dużego słownika multimedialnego polsko-niemieckiego, niemiecko-polskiego.

Klasopracownia do zajęć z matematyki jest wyposażona w standardowe pomoce dydaktyczne: 1 komputer, 1 rzutnik multimedialny. W zakresie doposażenia klasopracowni do zajęć z matematyki istnieje potrzeba zakupu:

- 1 rzutnika multimedialnego,
- 1 komputera przenośnego (notebook/laptop),
- plansz interaktywnych do nauczania matematyki w szkole ponadgimnazjalnej.

Klasopracownia do zajęć z fizyki jest wyposażona w standardowe pomoce dydaktyczne.

Klasopracownia do zajęć z chemii jest wyposażona w standardowe pomoce dydaktyczne: 1 komputer, tablica multimedialna. W zakresie doposażenia klasopracowni do zajęć z chemii istnieje potrzeba zakupu:

- plansz interaktywnych do nauczania chemii w szkole ponadgimnazjalnej,
- zestawu szkła i sprzętu laboratoryjnego do nauczania chemii w szkole ponadgimnazjalnej,
- zestawu odczynników do nauczania chemii w szkole ponadgimnazjalnej.

Klasopracownia do zajęć z geografii jest wyposażona w standardowe pomoce dydaktyczne: plansze, mapy, modele. W zakresie doposażenia klasopracowni do zajęć z geografii istnieje potrzeba zakupu:

- komputera przenośnego,
- zestawu głośników do komputera,
- drukarki.

Klasopracownia do zajęć z biologii jest wyposażona w standardowe pomoce dydaktyczne: plansze, preparaty. W zakresie doposażenia klasopracowni do zajęć z biologii istnieje potrzeba zakupu:

- 15 sztuk mikroskopów lampowych,
 - preparatów tkanek.
- Lekcje wychowania fizycznego, zajęcia sportowe pozalekcyjne oraz różnego typu zawody odbywają się w następujących obiektach sportowych: w sali gimnastycznej o powierzchni 672 m², na krytym basenie 965 m², w siłowni 92 m², w sali tenisa stołowego 56 m² lub na boiskach do piłki siatkowej, ręcznej, koszykowej i nożnej.
W zakresie doposażenia zajęć sportowych istnieje potrzeba wyposażenia siłowni.
 - Biblioteka ZSP stanowi kompleks czytelniczo-biblioteczny o powierzchni 181 m². W zgromadzono tam ponad 32 000 woluminów i 40 tytułów czasopism i gazet. W czytelni znajdują się cztery stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu dla uczniów i nauczycieli oraz kącik multimedialny, tworzące Szkolne Centrum

Informacji. Wypożyczalnia zajmuje ok. 120 m², a czytelnia 61 m². Należy podkreślić, że w czytelnicy odbywają się cykliczne lekcje przysposobienia czytelniczego i informacyjnego oraz odbywa się nauka własna uczniów.

- Jedna aula o powierzchni 293 m², w której uczniowie w oczekiwaniu na lekcje mogą przebywać, podobnie jak w świetlicy szkolnej, oglądając telewizję satelitarną lub wybrane filmy. Poza tym w auli odbywają się prelekcje dla kilku klas, studniówki, jak również zebrania rad pedagogicznych.

Wyposażenie w środki dydaktyczne pomieszczeń lekcyjnych w opinii dyrektora ZSP w Oleśnicy są niezadowalające.

Poza tym warto podkreślić, że Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Oleśnicy posiada:

- Gabinet Profilaktycznej Opieki Zdrowotnej⁵ nad uczniami, w której pracuje pielęgniarka na zasadzie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia. Gabinet czynny jest codziennie w godzinach od 8.00 do 15.00 i świadczy usługi w zakresie porad ambulatoryjnych i udzielania pierwszej pomocy. W gabinecie wykonuje się testy przesiewowe (pomiar wagi, wzrostu, badanie ciśnienia, badanie wzroku), badania kręgosłupa oraz w ramach profilaktyki zdrowia prowadzona jest promocja zdrowia.
- Gabinet Pedagogiczno-Psychologiczny dostępny dla uczniów od poniedziałku do piątku, w który przyjmują pedagog szkolny i psycholog. Gabinet świadczy pomoc w zakresie szeroko pojętej profilaktyki, diagnozy i terapii. Należy podkreślić, że w gabinecie prowadzi się indywidualne zajęcia dla uczniów z problemami społecznymi i emocjonalnymi wraz z poradnictwem dla rodziców, co wspiera proces wychowawczy w domu rodzinnym. Zarówno pedagog, jak i psycholog zapewniają dyskrecję, komfort psychiczny i gwarantują poważne traktowanie każdej sprawy. Często też panie z gabinetu są inicjatorkami pomocy materialnej dla potrzebującego ucznia.
- Własną sieć radiową⁶. Na wszystkich korytarzach i w obiekcie sportowym są umieszczone głośniki. Nadawać mogą zarówno dyrektorzy ze swoich gabinetów, jak i uczniowie w czasie przerw międzylekcyjnych z tzw. radioli. Uczniowie są zaangażowani w szkolne radio, często przesyłają życzenia, komunikaty oraz różnorodną muzykę. Dyrektorzy wykorzystują system radiowy w sprawach istotnych dla szkoły i uczniów, robiąc tzw. radiowe apele lub podając do wiadomości ważne komunikaty.

⁵ http://www.zsp.olesnica.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=21&Itemid=36.

⁶ http://www.zsp.olesnica.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=29&Itemid=57.

- Studio telewizyjne⁷. Szkoła posiada własną wewnętrzną telewizję przewodową, za pomocą której, na życzenie nauczycieli, z jednego pomieszczenia – studia telewizyjnego – można nadać filmy do każdej sali lekcyjnej. Stwarza to możliwość dołączenia materiału filmowego do prowadzonej lekcji. Zadanie połączenia się ze studiem ułatwia sieć wewnętrznej telefonii głośnomówiącej. Dostęp do materiału filmowego mają zarówno nauczyciele, jak i uczniowie. Czas przygotowania filmu do realizacji zamówienia wynosi maksymalnie 5 min. Materiał zgromadzony na kasetach VHS ma około 1200 godzin i jest wykorzystywany na różnych przedmiotach i zajęciach pozalekcyjnych. Interesujące jest, że ze studia telewizyjnego można nadawać w jednym czasie 10 różnych audycji lub prezentować jedną audycję do wszystkich pomieszczeń jednocześnie, np. przemówienie dyrektora, apel szkolny przygotowany przez młodzież.

Na szczególne podkreślenie zasługuje strona internetowa Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Marii Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy. W związku z Tragedią Narodową, która miała miejsce w Smoleńsku 10 kwietnia 2010 r., na stronie szkoły pojawił się plakat podpisany: „Wykonała Chudzik Andżelika, kl. 1 TI”.

W związku pojawieniem się plakatu zadzwoniłam do szkoły, żeby pogratulować pomysłowi umieszczenia dzieła ucznia na stronie. W czasie rozmowy telefonicznej dowiedziałam się, że w dużym stopniu uczniowie, motywowani przez nauczycieli, sami redagują stronę szkoły i pan dyrektor stwierdził, że uczniowie: „mają takie możliwości”.

Jako badacz z przyjemnością stwierdzam, że Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Oleśnicy posiada aktywną i działającą platformę e-learningową i tym wkroczył w etap wykorzystania najnowszych technologii informacyjnych w uczeniu się młodzieży.

Na platformie umieszczane są „kursy” (zagadnienia, problemy, materiały) nie tylko z przedmiotów z zakresu technologii informacyjnej, takich przedmiotów jak: informatyka czy technologia informacyjna, ale i z przedmiotów ścisłych: fizyka oraz przedmiotów humanistycznych: historia, język niemiecki. Poza kursami w ramach platformy e-learningowej dostępna jest ankieta, a także Informacje klasowe, gdzie wpisana jest klasa I TI.

Zawartość „kursowa” działa na platformie Moodle⁸, pod następującym adresem: <http://e-learning.zsp.olesnica.pl/moodle/index.php>.

⁷ http://www.zsp.olesnica.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=31&Itemid=59.

⁸ Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) – platforma (dostępna za darmo) przeznaczona do tworzenia kursów prowadzonych przez Internet oraz stron internetowych.

1.3 Charakterystyka uczniów szkoły

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Marii Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy stanowi⁹:

- Technikum;
- Szkoła Zawodowa nr 1;
- III Liceum Ogólnokształcące;
- Liceum Profilowane;
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych;
- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych;
- Technikum Uzupełniające dla Dorosłych;
- Szkoła Policealna dla Dorosłych.

Młodzież powiatu oleśnickiego – absolwenci gimnazjum mają następujące możliwości wyboru kształcenia w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych¹⁰:

1. Technikum – w czterech zawodach:
 - technik handlowiec,
 - technik ekonomista,
 - technik mechanik,
 - technik informatyk.
2. Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla młodzieży jako:
 - mechanik monter maszyn i urządzeń.
3. Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla młodocianych pracowników – w zawodach:
 - kucharz małej gastronomii – 2 lata,
 - sprzedawca – 2 lata,
 - mechanik pojazdów samochodowych – 3 lata,
 - piekarz – 3 lata,
 - cukiernik – 3 lata,
 - stolarz – 3 lata,
 - tapicer – 3 lata,
 - klasa wielozawodowa – 3 lata.
4. Liceum profilowane
 - profil ekonomiczno-administracyjny,
 - profil zarządzanie informacją.
5. Liceum Ogólnokształcące

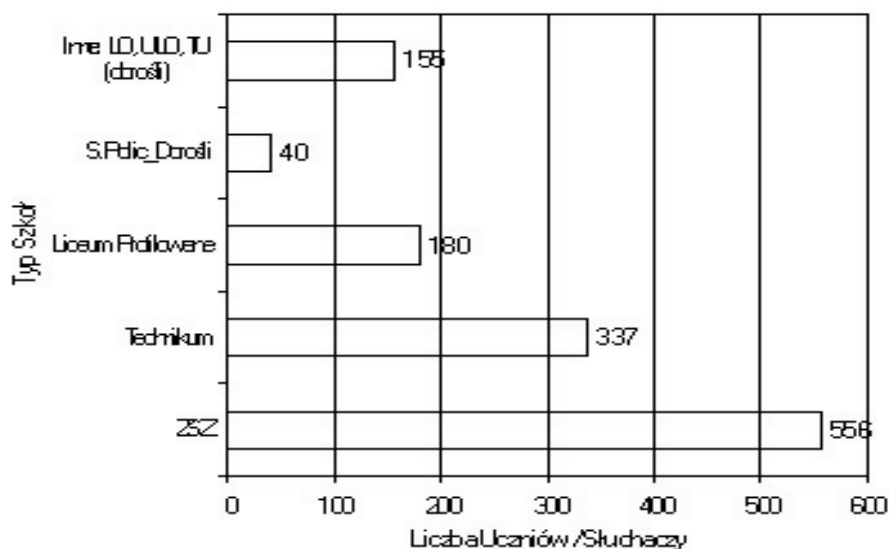
Liczba uczniów i słuchaczy kształcąca się w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Marii Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy wg danych zawartych w dokumentacji

⁹ Dokumenty aplikacyjne do projektu oraz strona internetowa ZSP w Oleśnicy.

¹⁰ http://www.zsp.olesnica.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=35&Itemid=261.

aplikacyjnej do projektu (Il. 1. Ogólne informacje o szkole) w zależności od typu szkoły ilustruje poniższy wykres 1.

Wykres 1.: Liczba uczniów w zależności od typu szkoły w ZSP w Oleśnicy.

Z danych prezentowanych na wykresie 1. wynika, że w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Marii Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy dominującą grupą kształcących się stanowi młodzież (85%), która zdobywa określone kompetencje zawodowe w Zasadniczej Szkole Zawodowej – 44 %, w Technikum – 27 % i w Liceum Profilowanym – 14 %.

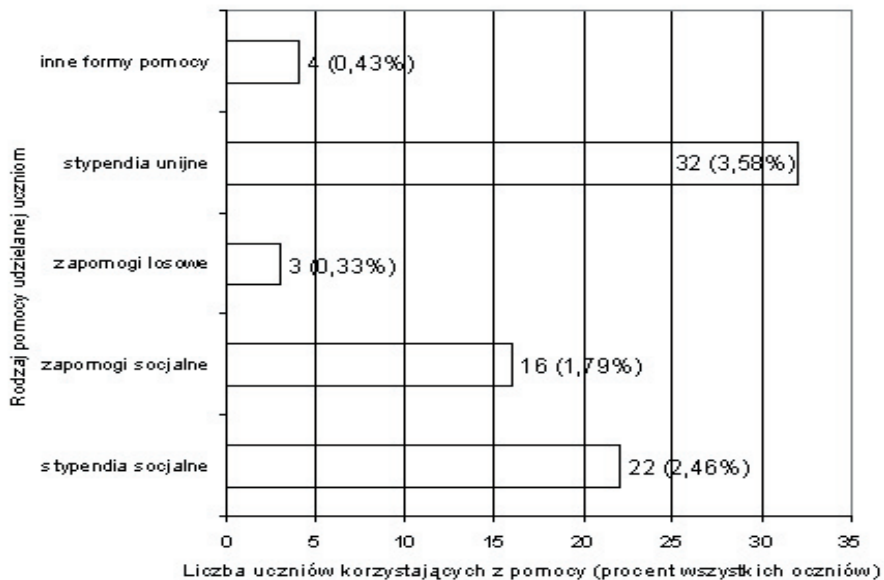
Dorośli to 15% słuchaczy, w tym w szkole policealnej kształcą się 40 osób, co stanowi 3% ogółu, a pozostałych szkołach dla dorosłych Liceum Ogólnokształcące, Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące, Technikum Uzupełniające kształcą się 155 osób, co stanowi 12% ogółu uczniów i słuchaczy.

Jak widać z danych na wykresie, w roku badanym w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Oleśnicy, Zasadniczej Szkole Zawodowej oraz Technikum kształcą się 893 uczniowie, co stanowi 70% ogółu. Należy podkreślić, 564 uczniów (63%)¹¹ pochodzi z terenów wiejskich.

Według danych potwierdzonych przez dyrektora ZSP w Oleśnicy uczniowie mogą liczyć nie tylko na pomoc psychologiczno-pedagogiczną, dostępną dla każdego ucznia, który tej pomocy potrzebuje, ale w miarę możliwości również na pomoc materialną. Wykres 2. przedstawia liczbę uczniów (procent ogółu uczniów) korzystających w roku szkolnym 2008/2009 z różnych form wsparcia materialnego.

¹¹ Dane z dokumentacji aplikacyjnej do projektu ZSP w Oleśnicy.

Wykres 2.: Liczba uczniów korzystających z różnych form pomocy w przeliczeniu na procentem wszystkich uczniów w szkole.

Z wykresu widać, że największa liczba uczniów korzysta ze stypendiów unijnych – to 32 uczniów, co stanowi 3,58% wszystkich uczniów w szkole. Stypendia socjalne pobiera 22 uczniów, czyli 2,46% ogółu uczniów w szkole. W roku objętym badaniem z zapomóg socjalnych skorzystało 1,79% wszystkich uczniów. Zapomogi losowe udzielono 3 uczniom, co stanowi 0,33% wszystkich uczniów w szkole. Poza tym 4 uczniów (0,43%) skorzystało z innych form pomocy, niedookreślonych w dokumentacji.

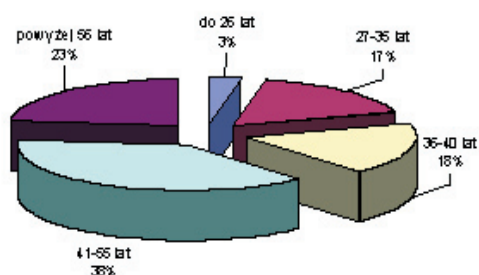
1.4 Charakterystyka kadry pedagogicznej

Oczywistym i niekwestionowanym potencjałem edukacyjnym szkoły są nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych, szkolny pedagog i psycholog wraz z kadrą zarządzającą.

W roku szkolnym 2009/2010 liczba zatrudnianych nauczycieli wynosi 87. Wszyscy zatrudniani nauczyciele posiadają stosowne kwalifikacje kierunkowe lub zawodowe i pedagogiczne. Licząc w przybliżeniu, trzech na dziesięciu nauczycieli w tej szkole to nauczyciele zawodu (27 nauczycieli zawodu, co stanowi 31%).

Pod względem płci kadrę pedagogiczną w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Oleśnicy stanowią: 53 kobiety (61%) i 34 mężczyzn (39%). Rozpatrzono też skład kadry pedagogicznej pod względem wieku, co ilustruje wykres 3.

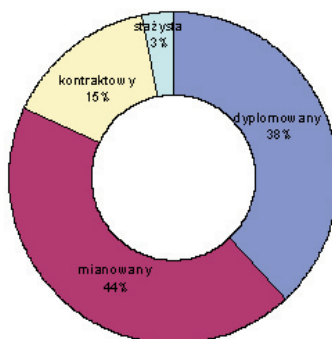
Wykres 3.: Rozkład procentowy kadry pedagogicznej wg grup wiekowych w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Oleśnicy.

Na podstawie wykresu 3. widać, że większość kadry stanowią osoby po 40. roku życia.

Dokonano też oglądu kadry pedagogicznej z perspektywy osiągniętej pozycji awansu zawodowego nauczyciela, co przedstawia wykres 4.

Wykres 4.: Rozkład procentowy kadry pedagogicznej wg osiągniętego stopnia awansu zawodowego w ZSP w Oleśnicy.

Jak widać z wykresu 4., tylko dwóch na dziesięciu nauczycieli jest na niższym stopniu awansu, czyli odbywa staż (3 nauczycieli, co w zaokrągleniu stanowi 3%) lub jest nauczycielem kontraktowym (13 nauczycieli, czyli 15%).

Powyższa sytuacja staje się bardziej klarowna, gdy rozpatrujemy skład kadry pod względem poziomu wykształcenia. Otóż zdecydowana większość kadry pedagogicznej – 97% (84 osoby) – legitymuje się wyższym wykształceniem magisterskim, pozostałe trzy osoby wykształceniem wyższym na poziomie zawodowym (inżynierskie/licencjat). Większość nauczycieli (52%) ma ukończone podyplomowe studia, a każdy z zatrudnianych nauczycieli może pochwalić się uczestnictwem w wewnątrzszkolnym doskonaleniu lub w doskonaleniu kursowym/warsztatowym zewnętrznym.

W tym miejscu warto podkreślić fakt, który w czasie rozmowy na przerwie kawowej został przypadkowo zidentyfikowany, a potem szczegółowo zbadany. Otóż ka-

dra pedagogiczna ZSP w Oleśnicy stanowi swoistą platformę wymiany doświadczeń pokoleniowych. W gronie pedagogicznym, w przybliżeniu, jeden na dziesięć nauczycieli jest absolwentem tej szkoły (ZSZ), który wspinał się po wyższych szczeblach edukacyjnych, aż do obecnej pozycji nauczyciela (dokładne dane: 10 nauczycieli, co stanowi 11% kadry pedagogicznej). Może warto zacytować wypowiedź z przerwy kawowej, nauczycielki, która nie bierze udziału w projekcie: „Lubimy wyzwania i jesteśmy otwarci zdobywanie wiedzy oraz na doskonalenie swojego warsztatu pracy”.

1.5 Główne problemy nauczycieli w kształtowaniu kompetencji kluczowych i zawodowych

Do realizacji zadań związanych z udziałem ZSP w Oleśnicy w projekcie „Szkoła Kluczowych Kompetencji” dyrektor powołał czteroosobowy zespół nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących (3 osoby) i zawodowych (2 osoby). Zadaniem każdego członka zespołu jest napisanie i realizacja autorskiego programu nauczania z uwzględnieniem rozwijania jednej z czterech kompetencji kluczowych w zakresie nauczanego przedmiotu, a mianowicie:

1. języków obcych,
2. matematyczno-przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem matematyki,
3. przedsiębiorczości,
4. technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Nowatorski program zostanie wdrożony od nowego roku szkolnego 2010/2011, po uzyskaniu pozytywnej oceny na posiedzeniu Rady Pedagogicznej ZSP w Oleśnicy.

Nowe, autorskie programy nauczania, które uwzględniają kształcenie ww. kompetencji kluczowych, będą realizowane w jednej z klas pierwszych Zasadniczej Szkoły Zawodowej i w każdej z trzech klas pierwszych Technikum przez okres 3 lat nauki w szkole.

W celu rozpoznania problemów nauczycieli w kształtowaniu kompetencji kluczowych przeprowadzono badania ankietowe (Kwestionariusz Nauczyciela), poproszono zespół o wykonanie analizy SWOT oraz przeprowadzono wywiad grupowy.

Nauczyciele powołanego zespołu projektu zostali poproszeni o wypełnienie anonimowego Kwestionariusza Nauczyciela. Zadeklarowali oni, że jako nauczyciele pracują: 4, 8, 10 i 15 lat. Wskazali, że uczestniczą w programie, bo zostali poproszeni do udziału, a dwóch respondentów wskazało również, że odczuwają potrzeby zmiany. Kończąc zdanie, napisali, że: Oczekują, że udział w programie umożliwi mi wdrożyć określone kompetencje kluczowe w zakresie..., nauczyciele-respondenci

wskazywali daną kompetencję, wybierając odpowiedź – TAK (3 osoby) i Zdecydowanie TAK (1 osoba).

Poproszeni o wpisanie, jakie nadzieje wiążą z udziałem w tym programie, podali:

- Umiejętność tworzenia programu autorskiego (2 respondentów);
- Zwiększenie atrakcyjności kształcenia w zakresie przedmiotu. Wyposażenie ucznia w dodatkowe umiejętności (1 osoba);
- Miałem nadzieję na dodatkowe zajęcia innowacyjne i wyjazdy językowe. Po spotkaniu niestety moje nadzieje zostały rozwiązane (1 osoba).

Nauczyciele w następnym punkcie kwestionariusza zostali poproszeni o wpisanie, jakie problemy dostrzegają z udziałem w tym programie. Dwie osoby pozostawiły puste miejsca, natomiast w dwóch ankietach są następujące wpisy:

- Zmieniają się jedynie metody pracy, które moim zdaniem nie wpłyną na efektywność, bowiem nadal nie będę miał wystarczającej ilości czasu;
- Kolejne obowiązki dla nauczyciela.

Poza tym w jednym Kwestionariuszu Nauczyciela znajduje się następujący wpis:

- Nie podoba mi się, że rola nauczyciela ogranicza się do napisania programu i realizacji nadal w małej liczbie godzin. Według mnie nie odniesie to sukcesów. Nauka będzie efektywna, a nie efektywna.

W prezentowanej analizie SWOT czteroosobowa grupa nauczycieli Zespołu wskazywała, że mocną stroną jest:

- prowadzenie zajęć z języka obcego – zawodowego w technikum;
- nacisk nauczycieli języka polskiego na rozwijanie umiejętności komunikacyjnych w klasach zawodowych;
- kształcenie na lekcjach przedmiotów ogólnokształcących umiejętności czytania ze zrozumieniem, prezentacji, autoprezentacji, wyciągania wniosków, przetwarzania i selekcjonowania informacji.

Słabą stroną jest:

- nieznanostwo specyfiki zawodów i programów nauczania przez nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących;
- zbyt duży nacisk na przedmioty ogólnokształcące kosztem przedmiotów zawodowych, zwłaszcza jeśli chodzi o zmniejszanie się liczby godzin na przedmioty zawodowe, kosztem przedmiotów ogólnokształcących.

Szansą może być:

- kształcenie odpowiednich umiejętności – takich jak kompetencje kluczowe, zarówno przez grupę nauczycieli przedmiotów zawodowych, jak i ogólnokształcących;
- udział we wspólnych przedsięwzięciach obu grup nauczycieli – przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych;
- udział nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących w zespołach nadzorujących egzamin z przygotowania zawodowego.

Zagrożenia, jakie nauczyciele wskazali, to:

- izolowanie się niektórych nauczycieli przedmiotów zawodowych i ogólnokształcących;
- brak wspólnego działania w kształceniu kompetencji kluczowych.

Poza tym w wywiadzie grupowym, w której brali udział zarówno nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących, jak i zawodowych, respondenci podkreślali, że istnieje dobra, jak również konieczna współpraca między nauczycielami przedmiotów ogólnokształcących i nauczycielami przedmiotów zawodowych.

Główne problemy, wskazywane przez poszczególnych nauczycieli w kształtowaniu kompetencji kluczowych i zawodowych, były ustalane na podstawie ww. Kwestionariusza Nauczyciela, analizy SWOT, wywiadu oraz prowadzonych rozmów z nauczycielami i członkami zespołu do realizacji projektu.

Główne problemy nauczycieli opisują w sposób hierarchiczny, zachowując jednocześnie wagę i nacisk na wskazywany problem w kształceniu kompetencji kluczowych i zawodowych:

1. Nauczyciele wyrażali niepokój związany z niestabilnością prawa w zakresie szkolnictwa zawodowego. Wypowiadali się, że nie są im znane sprawy związane z projektem reformy szkolnictwa zawodowego, a Nowa Podstawa Programowa jest już wdrażana do gimnazjum. Argumentowali, że trudno jest budować strategię rozwoju szkoły na najbliższe lata, tworzyć autorskie programy z uwzględnieniem kształcenia kompetencji kluczowych i zawodowych, gdy nie jest znana zmodyfikowana lista kwalifikacji zawodowych (wywiad grupowy).
2. Brak środków i często niezrozumienia administracji rządowej (wizytatorzy z KO) na potrzeby systematycznego doposażania szkół zawodowych w nowoczesne pomoce dydaktyczne do nauki zawodu. Nauczyciele wyjaśniali (wywiad grupowy), że nie wystarczy praca na symulatorach. Istnieje pilna potrzeba kontaktu realnego z maszyną – ważne dla kształcenia kompetencji zawodowych,

szczególnie uczniów o specjalności: technik mechanik (technikum) oraz mechanik monter maszyn i urządzeń (ZSZ). Podczas dyskusji grupowej zacytowali wypowiedź przedstawiciela nadzoru pedagogicznego, który powiedział: „A po co wam są potrzebne obrabiarki, skoro macie symulatory?”.

3. Nie ma wypracowanej i jednoznacznej koncepcji kształcenia kompetencji zawodowych. Nauczyciele podkreślali starania pana dyrektora i starostwa w doposażenie szkół zawodowych. Miał być sprzęt w powiatowych centrach kształcenia zawodowego, ale to jakoś nie wyszło. Nauczyciele wyrażali pragnienie, żeby choć przez 5 lat była stabilizacja w kształceniu nauki zawodu.
4. Respondenci podkreślali, że było im miło, gdy zaczęto mówić pozytywnie o szkolnictwie zawodowym, ale obawiają się powrotu do epitetu „zawodówka”. Wyrażali obawy, że mówi się, iż jeśli uczeń nie będzie sobie radził w liceum ogólnokształcącym, będzie mógł być przyjęty do drugiej klasy technikum. Nauczyciele uważali, że takie działania deprecjonują szkolnictwo zawodowe.

1.6 Główne problemy edukacyjne szkoły

W kwestionariuszu aplikacyjnym został zdefiniowany główne problemy edukacyjne ZSP w Oleśnicy:

1. Niewystarczające wyrównanie szans edukacyjnych młodzieży – około 65% młodzieży to uczniowie dojeżdżający do szkoły z terenów wiejskich, mający utrudniony dostęp do edukacji i życia kulturalnego. Ten problem dotyczy przede wszystkim młodzieży z Zasadniczej Szkoły Zawodowej, która pod wieloma względami „odstaje” od uczniów szkół średnich.
2. Bardzo słaby poziom kompetencji matematycznych uczniów w Zasadniczej Szkole Zawodowej (wykres).
3. Słabe i często przestarzałe wyposażenie w pomoce dydaktyczne do nauki przedmiotów zawodowych, zwłaszcza branży mechanicznej (słabo wyposażone pracownie przedmiotów zawodowych).
4. Problemy kadrowe z niewystarczającą liczbą nauczycieli zawodu branży mechanicznej.
5. Niewielkie możliwości zapewnienia zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, ze względu na ograniczone możliwości finansowe.
6. Bardzo ograniczone możliwości wsparcia finansowego uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w formie zasiłków losowych bądź stypendiów.

Na uwagę zasługują aż cztery punkty z wymienionych wyżej (1., 2., 5. i 6.), które dotyczą wyrównywania szans edukacyjnych i rozwojowych młodzieży uczącej się w ZSP w Oleśnicy. Myślę, że uogólniony problem „w wyrównywaniu szans” nie tylko może dotyczyć młodzieży z terenów wiejskich, ale również młodzieży z tere-

nów miejskich, która potrzebuje dodatkowego wsparcia, czasami też materialnego. Szkoła w tym względzie wymaga wsparcia ze strony innych podmiotów, nie tylko samorządu lokalnego, ale i organizacji pozarządowych, władz oświatowych, parafii, a może zakładów pracy.

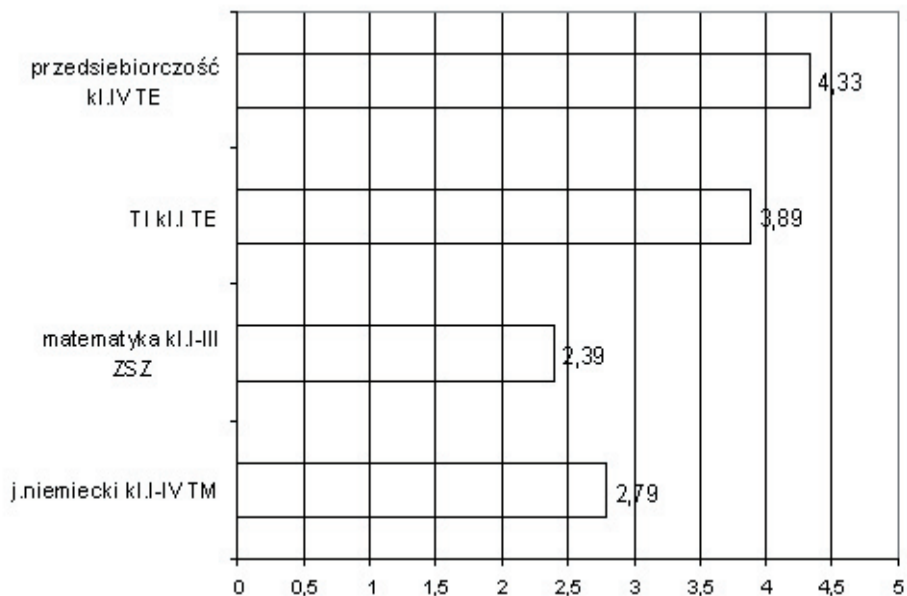
2. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE

2.1 Efekty kształcenia

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych podjął wstępną decyzję, że implementacja kompetencji kluczowych będzie dotyczyć: dwóch klas w zawodzie: technik ekonomista i jednej klasy w zawodzie: technik mechanik oraz jednej klasy Zasadniczej Szkoły Zawodowej w zawodzie: mechanik monter maszyn i urządzeń.

Interesujący jest ogólny obraz, jakie są aktualne efekty kształcenia w zakresie zdefiniowanych czterech kompetencji kluczowych, a w zasadzie przedmiotów nauczania w tych zawodach, w których ma być dokonana implementacja kompetencji kluczowych. Dane ilustruje wykres 5.

Wykres 5.: Średnie ocen z kluczowych kompetencji, które implementowane będą od roku 2010/2011 przez okres 3 lat w ZSP w Oleśnicy.

Z wykresu widać, że najniższe średnie ocen uzyskują uczniowie z matematyki – 2,39 w klasie I, II i III w zawodzie: mechanik monter maszyn i urządzeń oraz języka obcego – średnia ocen – 2,79 w klasach I, II, III i IV w zawodzie technik mechanik.

Najkorzystniej wypada średnia ocen z przedsiębiorczości w klasie IV w zawodzie: technik ekonomista i wynosi 4,33.

Średnia ocen z przedmiotu technologia Informatyczna w klasie I w zawodzie technik ekonomista wynosi 3,89 i jest satysfakcjonująca.

Pomimo niezbyt wysokich średnich ocen uczniowie ZSP w Oleśnicy są motywowani przez nauczycieli do udziału w Olimpiadach i różnego rodzaju konkursach.

Dane liczbowe aktywności uczniów przedstawia tabela 1.

Tabela 1.: Zestawienie statystyczne udziału uczniów w Olimpiadach i konkursach w roku 2008/2009 w ZSP w Oleśnicy.

Liczba uczniów uczestniczących w olimpiadach		
Olimpiady	Liczba uczestników	Liczba laureatów
1. Olimpiada Języka Niemieckiego	2	–
2. Olimpiada Wiedzy Ekologicznej	18	–
3. Olimpiada Wiedzy o Żywieniu	22	–
4. Olimpiada Wiedzy Technicznej	8	–
5. Olimpiada Promocji i Zdrowego Stylu Życia	27	–
6. XXII Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej	15	–
7. Olimpiada Przedsiębiorczości	28	–
8. Olimpiada Wiedzy o Finansach „Banki w Akcji”	76	–
9. Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym	5	–
Razem:	201	–
Liczba uczniów uczestniczących w konkursach		
Konkursy	Liczba uczestników	Liczba laureatów
1. Powiatowy Konkurs „Młodzież zarządza bankiem”	9	–
2. Ogólnopolski Konkurs Informatyczny „Intersieć”	4	–
3. Powiatowy Konkurs Poezji i Piosenki Niemieckojęzycznej	1	–
4. Międzynarodowy Konkurs „Śląskie zamki i pałace”	1	–
5. Ogólnopolski Konkurs „Co dla nas znaczy Schengen?”	1	1
6. Powiatowy Konkurs Wiedzy o Gospodarce	7	2
Razem:	23	3

Z wyżej wymienionego wykazu prezentowanego w tabeli 1. widać, że uczniowie byli motywowani do rozwijania kompetencji kluczowych z zakresu nauki języka obcego (udział 3 uczniów, w tym 2 w Olimpiadzie Języka Niemieckiego) oraz w zakresie rozwijania przedsiębiorczości – 28 uczniów brało udział w Olimpiadzie Przedsiębiorczości.

2.2 Kompetencje zawodowe uczniów i absolwentów

Kompetencje zawodowe absolwentów ZSP w Oleśnicy zostały potwierdzone przez egzaminy zewnętrzne organizowane przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną we Wrocławiu. Wyniki ostatnich egzaminów ilustruje tabela 2.

Tabela 2.: Wyniki egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe¹² w roku 2008/2009 w ZSP w Oleśnicy.

L.p.	Zawód	Liczba absolwentów	Liczba osób, które przystąpiły do egzaminu zawodowego	Liczba osób, które zdały egzamin zawodowy	Procent zdawalności
1.	Technik mechanik	17	16	15	94%
2.	Technik handlowiec	19	18	13	72%
3.	Technik ekonomista	32	31	17	55%
4.	Mechanik monter maszyn i urządzeń	13	13	13	100%
5.	Sprzedawca	58	57	51	89%
6.	Kucharz małej gastronomii	13	13	7	54%

Z danych prezentowanych w tabeli 2. widać bardzo dobre przygotowanie zawodowe absolwentów branży mechanicznej zarówno na poziomie technika (94% zdawalności), jak i na poziomie szkoły zawodowej (100% zdawalności egzaminu zewnętrznego).

Satysfakcjonującą zdawalność obserwujemy w branżach choć w części związanych z przedsiębiorczością – sprzedawca (85% zdawalności) i technik handlowiec (72% zdawalności egzaminu zawodowego).

Mniej satysfakcjonująco wypadły egzaminy zawodowe dla techników ekonomistów – 55% zdawalności oraz dla kucharzy małej gastronomii – 54% zdawalności egzaminu zawodowego.

O kształceniu kompetencji zawodowych zapytano przedstawicieli Samorządu Uczniowskiego, prosząc, by wypełnili arkusz analizy SWOT.

¹² Są to tylko wyniki egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe organizowane przez OKE we Wrocławiu. Nie wykazywano egzaminów zawodowych organizowanych przez Izbę Rzemieślniczą.

Uczniowie-respondenci wskazali na następujące cechy:

MOCNE STRONY:

- nie boją się wyzwań,
- uczą się konkretnego fachu,
- tworzą własny biznes,
- rynek ceni praktykę,
- zdają egzaminy zawodowe,
- wybierają ZSZ z powołania,
- dogodna lokalizacja.

SŁABE STRONY:

- warunki ekonomiczne,
- wybierają szkołę na złość,
- czasem wybory w ramach buntu,
- rodzice akceptują różne zachowania,
- istnieje szkoła zawodowa w okolicy (Twardogóra, Syców).

SZANSE:

- podejmują pracę na własne ryzyko,
- bardziej motywuje, jeśli chcemy kontynuować biznes rodzinny,
- bardziej będzie myślał rynkowe (zapotrzebowanie dla siebie),
- zdobywają wiedzę życiową inną niż zawodowa.

ZAGROŻENIA:

- uczeń wybiera Zasadniczą Szkołę Zawodową, gdyż uważa, że jest łatwiej,
- brak wiary bliskich osób,
- brak wytrwałości w motywowaniu uczniów do działania ze strony nauczyciela,
- rezygnacja z kontynuacji nauki.

2.3 Kompetencje kluczowe a kompetencje zawodowe

W celu rozpoznania możliwości kształcenia kompetencji kluczowych i kompetencji zawodowych poproszono nauczycieli o wykonanie analizy SWOT oraz przeprowadzono dyskusję grupową.

Podczas tej dyskusji nauczyciele prezentowali pogląd w sprawie, że nie ma jeszcze opublikowanych zaleceń dla kształcenia zawodowego po wprowadzeniu w życie Nowej Podstawy Programowej. Argumentowali, że już 1. klasa gimnazjum wdraża reformę programową, a w sprawie reformy szkolnictwa zawodowego nie ma jeszcze ustaleń.

Podnosili też kwestie związane z niestabilnością prawa w zakresie szkolnictwa zawodowego. Dowodzili, że trudno jest budować strategię rozwoju szkoły na najbliższe lata, tworzyć autorskie programy z uwzględnieniem kształcenia kompetencji kluczowych i zawodowych, gdy nie jest znana zmodyfikowana lista kwalifikacji zawodowych.

W analizie SWOT nauczyciele wypowiedzieli się na temat rozwijania kompetencji zawodowych oraz kompetencji kluczowych uczniów i absolwentów w ZSP w Oleśnicy.

W czasie dyskusji grupowej oraz formie pisemnej badani wskazali następujące MOCNE STRONY:

- kształcenie zgodne z zapotrzebowaniem rynku pracy,
- prowadzenie zajęć w oparciu o nowe trendy na rynku pracy,
- dostosowanie programów nauczania do realiów związanych z postępowaniem technicznym,
- możliwości zdobycia konkretnego zawodu,
- łatwość zatrudnienia,
- przygotowanie praktyczne,
- zajęcia dodatkowe w formie kół zainteresowań,
- zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe,
- wiedza fachowa,
- udział w projektach edukacyjnych,
- łatwość kontynuowania nauki na różnych kierunkach,
- wysokie wyniki egzaminów zawodowych.

SŁABE STRONY:

- nieumiejętność samodzielnej nauki i podejmowania decyzji przez uczniów,
- brak umiejętności samodzielnej nauki,
- brak motywacji do nauki i dalszego kształcenia,
- brak wiary we własne możliwości,
- brak umiejętności wykorzystania dotychczas zdobytej wiedzy,
- brak logicznego myślenia,
- niski poziom znajomości języków obcych i matematyki
- zbyt mała liczba godzin z przedmiotów zawodowych i języków obcych,
- brak nowoczesnej bazy dydaktycznej i pomocy naukowych,
- niedoposażone pracownie przedmiotowe,
- niedobór kadry nauczycieli zawodu w branży mechanicznej.

SZANSE:

- możliwości modyfikacji oferty edukacyjnej dzięki udziałowi w różnorodnych projektach edukacyjnych/udział w projektach,
- doskonalenie kadry nauczycieli,
- większe doświadczenie nauczycieli dzięki wdrażanym przedsięwzięciom edukacyjnym w szkole,
- lepsze motywowanie ucznia,
- zwiększenie konkurencyjności absolwentów na rynku pracy,
- lepsza zdawalność egzaminów z przygotowania zawodowego,
- możliwości uczestnictwa uczniów w zajęciach dodatkowych.

ZAGROŻENIA:

- zbyt ogólne informacje na temat zawodów,
- niepokój wynikający z licznych zmian i reform szkolnictwa zawodowego,
- trudności przy pozyskiwaniu pomocy dydaktycznych (zbyt wysoka cena jako powód zaniechania działań),
- brak wiary uczniów we własne możliwości,
- brak informacji o szkole i znaczenie kształcenia zawodowego w środowisku lokalnym,
- bierność rodziców w procesie motywowania uczniów do zdobywania wiedzy, w większości niewielkie zainteresowanie rodziców problemami i postępami w nauce uczniów,
- przypadkowy wybór zawodu/brak dostatecznej informacji o wybranym zawodzie,
- brak zainteresowania niektórych pracodawców realizacją programu kształcenia praktycznego,
- kłopoty z dojazdem do szkoły na zajęcia dodatkowe,
- wzrastające bezrobocie.

Główne problemy w kształceniu zarówno kompetencji kluczowych, jak i kompetencji zawodowych są następujące:

1. Istnieje pilna potrzeba jasnych ustaleń w zakresie kształcenia zawodowego, co będzie ze szkolnictwem zawodowym za trzy lata.
2. Zespoły Szkół Ponadgimnazjalnych potrzebują możliwości wglądu do aktualnej listy kwalifikacji zawodu, w celu modyfikacji i aktualizacji oferty programowej.
3. Pozytywnym problemem jest dobra współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Oleśnicy, który od roku 2008 prowadzi regularny monitoring zawodów deficytowych, nadwyżkowych i zrównoważonych, co dla szkoły ma fundamentalne znaczenie, jeśli chce kształcić młodzież, która podejmie aktywność ekonomiczną.

3. RYNEK PRACY

W obecnym świecie w krajach rozwiniętych, w tym także i w Polsce, rynek pracy zmienia się w bardzo szybkim tempie. Szczególnie w naszym kraju tempo zmian, które obserwujemy na rynku pracy, wynika z faktu, że nasza gospodarka dostosowuje się do realiów panujących na globalnym rynku pracy.

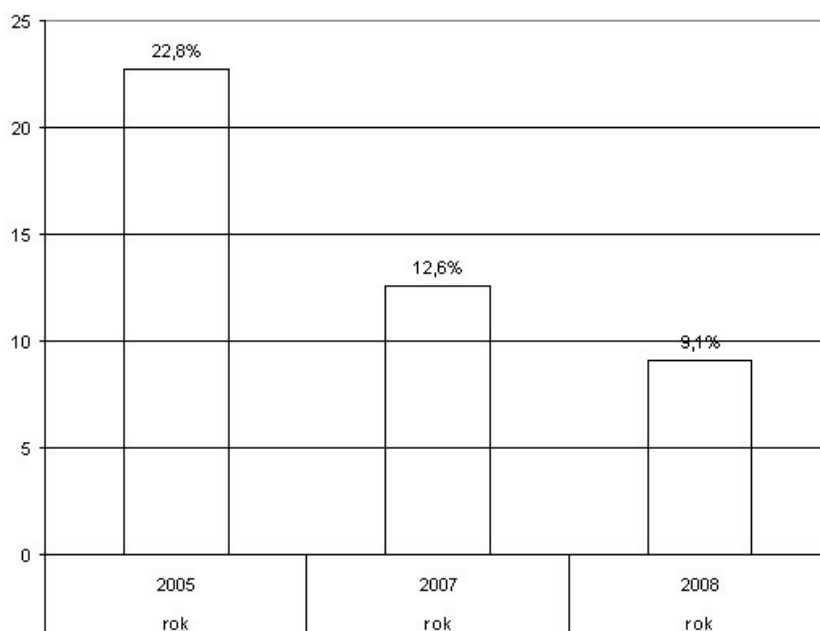
Globalny rynek pracy od absolwentów, którzy chcą wykazywać aktywność ekonomiczną, a nie zasilać grupę bezrobotnych, wymaga przede wszystkim:

- umiejętności interpersonalnych wraz z biegłą znajomością przynajmniej jednego języka obcego,
- umiejętności korzystania z ustawicznie rozwijającej się technologii informacyjno-komunikacyjnej.

3.1 Regionalny i lokalny rynek pracy w aspekcie specjalności zawodowych placówki

Na wstępie można dokonać oglądu, jak zmienia się aktywność ekonomiczna ludności w województwie dolnośląskim w latach 2005–2008. Dane statystyczne zostały pozyskane z Rocznika statystycznego województwa dolnośląskiego 2009 (US, Wrocław, 2009, s. 137). Stopa bezrobocia dla województwa dolnośląskiego przedstawia wykres 6.

Wykres 6.: Stopa bezrobocia w latach 2005–2008 w województwie dolnośląskim.

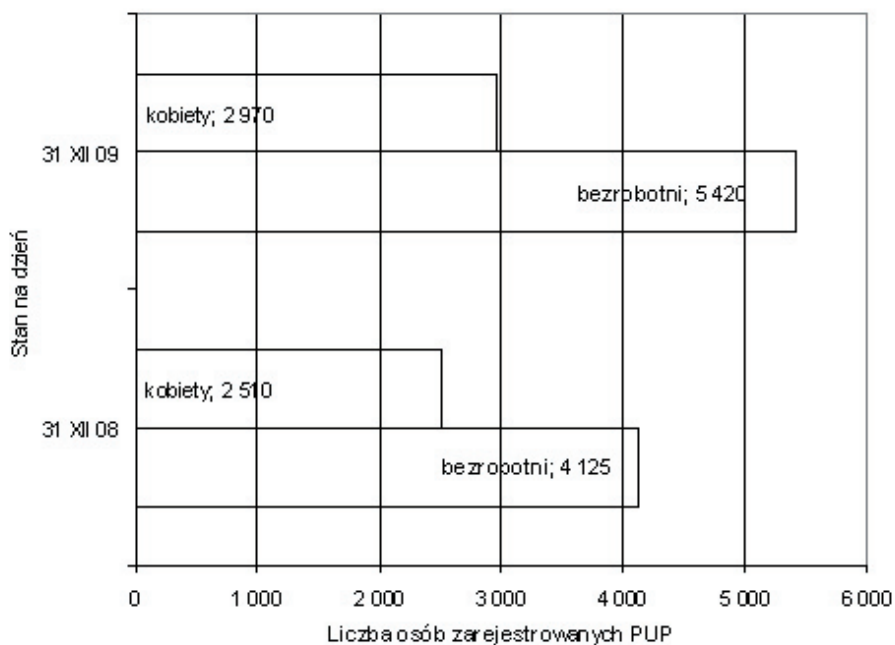

Na podstawie wykresu 6. widać znaczący spadek stopy bezrobocia w latach 2005– 2008 w województwie dolnośląskim.

Jako badacz stwierdzam, że zostało już wiele zrobione dla dostosowywania kształcenia zgodnie z wymaganiami rynku pracy. To, jak wygląda dynamika rynku pracy, śledzą Wojewódzkie i Powiatowe Urzędy Pracy, co teoretycznie pozwala zmieniać profile kształcenia młodzieży w szkołach ponadgimnazjalnych i wyższych.

Przykładem jest Raport Powiatowego Urzędu Pracy w Oleśnicy¹³ pod tytułem: Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie oleśnickim w 2009 roku. W raporcie jest wykazane, że Powiatowy Urząd Pracy zarejestrował w 31 XII 2009 roku 5420 osób bezrobotnych, w tym 2970 kobiet (54,8%). Rejestr bezrobotnych 31 XII 2008 r. wykazywał 4125 bezrobotnych, w tym 2510 kobiet (60,8%). Dane te zostały zaprezentowane na wykresie 7.

Wykres 7.: Liczba bezrobotnych (ogółem, w tym kobiet) wg stanu na koniec roku 2008 i 2009 w powiecie oleśnickim.

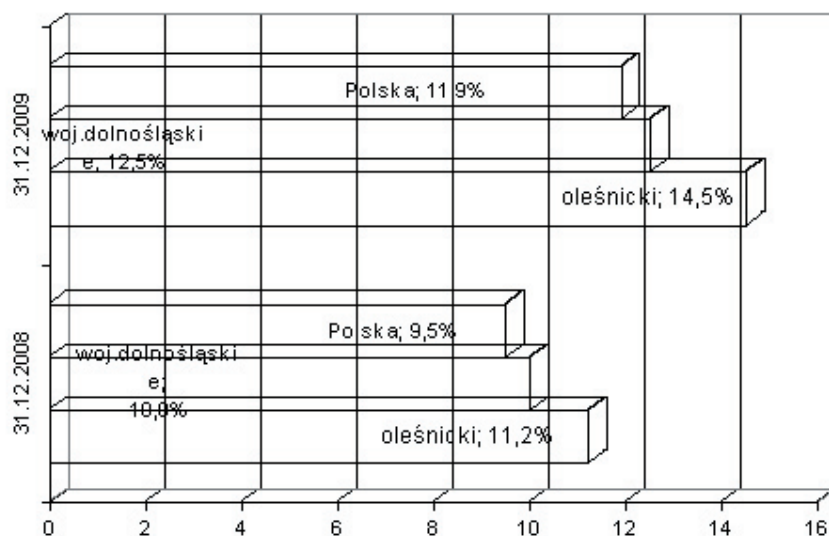
Jak widać z wykresu 7., nastąpił wzrost liczby osób bezrobotnych z terenu powiatu oleśnickiego o 1295 osób, natomiast oszacowana przez PUP stopa bezrobocia na terenie powiatu oleśnickiego wyniosła 31.12.2009 roku 14,5%, a w analogicznym okresie 2008 roku było 11,2%.

¹³ Powiatowy Urząd Pracy w Oleśnicy: <http://www.praca-olesnica.pl/>.

Stopa bezrobocia dla powiatu oleśnickiego wzrosła o 3,3 punktu procentowego, podczas gdy stopa bezrobocia dla województwa dolnośląskiego wynosiła 31.12.2009 r. 10,0%, co skutkowało wzrostem o 2,5 punktu procentowego w stosunku do 31.12.2008 r.

W skali całego kraju stopa bezrobocia 31.12.2009 r. wynosiła 11,9%. Porównanie stopy bezrobocia z ostatnich dwóch lat w skali kraju, województwa dolnośląskiego i powiatu oleśnickiego przedstawia wykres 8.

**Wykres 8.: Porównanie stopy bezrobocia wg stanu roku 2008 i 2009:
Polska, województwo dolnośląskie, powiat oleśnicki.**

Według danych raportu Powiatowego Urzędu Pracy w Oleśnicy¹⁴ Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie oleśnickim w 2009 roku mamy wykazane rankingi zawodów nadwyżkowych, deficytowych i zrównoważonych w roku 2009.

Ranking zawodów nadwyżkowych w roku 2009 w powiecie oleśnickim przedstawia się następująco (cytuje):

1. Bez zawodu,
2. Obuwnik przemysłowy,
3. Technik mechanik,
4. Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym,
5. Tokarz,

¹⁴ http://www.praca-olesnica.pl/pliki/monitoring_zawodow_%202009.pdf.

6. Asystent ekonomiczny (zawód szkolny: technik ekonomista),
7. Kucharz małej gastronomii,
8. Malarz – tapeciarski,
9. Ślusarz,
10. Technik informatyk,
11. Technik technologii drewna,
12. Piekarz,
13. Technik budownictwa,
14. Robotnik magazynowy,
15. Mechanik samochodów ciężarowych,
16. Mechanik samochodów osobowych,
17. Technik technologii odzieży,
18. Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych,
19. Mechanik pojazdów samochodowych,
20. Technik elektryk,
21. Blacharz samochodowy,
22. Operator urządzeń do formowania wyrobów z tworzyw sztucznych,
23. Pedagog,
24. Krawiec,
25. Cukiernik,
26. Handlowiec (zawód szkolny: technik handlowiec),
27. Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych,
28. Kontroler jakości wyrobów – artykuły przemysłowe,
29. Pracownik socjalny,
30. Kierowca ciągnika rolniczego.

W raporcie zwrócono uwagę, że liczną grupę zawodów nadwyżkowych stanowią zawody techniczne, a mianowicie technik mechanik, tokarz, ślusarz, technik informatyk, technik technologii drewna, technik budownictwa, mechanik samochodów ciężarowych, mechanik samochodów osobowych, mechanik pojazdów samochodowych, technik elektryk oraz zawody branży gastronomicznej, takie jak: kucharz małej gastronomii, cukiernik, piekarz.

Ranking zawodów deficytowych w powiecie oleśnickim w roku 2009 prezentuje poniższa lista (cytuję):

1. Agent ubezpieczeniowy,
2. Lakiernik wyrobów drzewnych,
3. Technik elektrotechnik,

4. Bibliotekarz,
5. Sprzedawca na telefon,
6. Operator urządzeń granulujących,
7. Kierownik małego przedsiębiorstwa w budownictwie,
8. Kierownik małego przedsiębiorstwa gdzie indziej niesklasyfikowany,
9. Kierowca ciągnika siodłowego,
10. Operator koparek i zwałowarek,
11. Asystent usług pocztowych,
12. Nauczyciel matematyki,
13. Nauczyciel przedszkola,
14. Pracownik biurowy (zawód szkolny: technik prac biurowych),
15. Sekretarka,
16. Asystent bankowości,
17. Operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej,
18. Nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej,
19. Administrator sieci informatycznej 3,0000,
20. Robotnik gospodarczy,
21. Tapicer meblowy,
22. Pomocnik piekarza,
23. Konserwator części,
24. Goniec,
25. Operator maszyn do produkcji wyrobów z drutu, lin, siatek i kabli,
26. Stolarz galanterii drzewnej,
27. Pomoc farmaceutyczna,
28. Asystentka stomatologiczna,
29. Nauczyciel języka obcego,
30. Meliorant.

Wyżej wymienione zawody deficytowe, jak wykazuje raport, charakteryzuje niewielki napływ bezrobotnych przy jednoczesnym wielokrotnie większym napływie ofert pracy. Analizując powyższe dane, można zauważyć, iż takie zawody jak agent ubezpieczeniowy czy lakiernik wyrobów drzewnych są zawodami deficytowymi. Do tej grupy należą również zawody obejmujące obsługę biur, chociaż statystyka ofert pracy wskazuje, że większość ofert pracy dotycząca tego obszaru to oferty stażu lub prac interwencyjnych.

Dużą grupę zawodów deficytowych stanowią również zawody z obszaru szkolnictwa, tj. bibliotekarz, nauczyciel matematyki, nauczyciel przedszkola, nauczyciel języka obcego. Do innych zawodów deficytowych należą takie zawody jak: sekre-

tarka, operator koparek i zwałowarek, asystent bankowości, tapicer meblowy, goniec oraz asystentka stomatologiczna.

W powiecie oleśnickim w roku 2009 zidentyfikowano 24 zawody zrównoważone, czyli popyt na osoby bezrobotne o danym zawodzie był równy podaży.

W tym przypadku były to między innymi:

- cholewkarz,
- technik farmaceutyczny,
- ratownik medyczny,
- fakturzystka,
- kosmetyczka,
- przedstawiciel handlowy,
- pracownik administracyjny,
- monter wyrobów z drewna,
- farmaceuta – farmacja apteczna.

We wnioskach raportu podkreśla się, że najliczniejszymi grupami bezrobotnych, podobnie jak w roku ubiegłym (2008), byli bezrobotni bez zawodu oraz zarejestrowani w zawodach: sprzedawca, obuwnik przemysłowy i ślusarz. Poza tym z danych statystycznych wynika, że bezrobocie w powiecie oleśnickim dotyka w głównej mierze kobiet – stanowią one 54,8% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Problemem jest też długotrwałe bezrobocie, ponieważ dotyczy 35,4% ogółu bezrobotnych, którzy niechętnie poddają się aktywizacji, ale też niechętnie zatrudniani są przez pracodawców. Jak podkreśla raport, można jednak zaobserwować znaczny spadek procentowy tej grupy bezrobotnych w porównaniu do końca 2008 roku, kiedy długotrwałe bezrobocie obejmowało 41,8% ogółu bezrobotnych.

Jak już podkreślano wyżej, do zawodów nadwyżkowych zalicza się przede wszystkim następujące zawody: obuwnik przemysłowy, technik mechanik, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, tokarz i asystent ekonomiczny. Natomiast wśród zawodów deficytowych przeważają: agent ubezpieczeniowy, lakiernik wyrobów drzewnych, technik elektroradiolog i bibliotekarz.

Dużą grupę zarejestrowanych stanowią osoby, których kwalifikacje i umiejętności są niedostosowane do wymagań stawianych przez pracodawców. Większość zarejestrowanych bezrobotnych posiada kwalifikacje zdezaktualizowane, które nie odpowiadają wymaganiom lokalnego rynku pracy.

Z drugiej strony pracodawcy w wielu przypadkach poszukują osób, które nie mają szczególnie wygórowanych kwalifikacji, ale chętnych do pracy za stosunkowo niskie wynagrodzenie. Realizacja takich ofert jest trudna. Duża liczba ofert pracy dla osób z wykształceniem zawodowym nie wpływa na zmniejszenie poziomu bezrobocia w tej grupie.

Pracodawcy coraz częściej są zainteresowani zatrudnianiem pracowników wykwalifikowanych z doświadczeniem zawodowym. Kwalifikacje i doświadczenie zawodowe zwiększają możliwość znalezienia zatrudnienia.

Nadal zgłaszane jest zapotrzebowanie na pracowników administracyjno-biurowych. Osoby bezrobotne nie spełniają jednak oczekiwań pracodawców co do rodzaju kwalifikacji. Bardzo często są to osoby o niskich kwalifikacjach, małej mobilności, które nie nabyły odpowiednich kwalifikacji zawodowych. Ponadto większość ofert pracy zarejestrowanych na stanowisko pracownika biurowego to oferty prac subsydiowanych.

Z analizy monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych wynika również, że osoby bezrobotne o niskich kwalifikacjach zawodowych są często długotrwale bezrobotne i najpóźniej zdobywają pracę.

W 2009 r. dużą grupę zawodów stanowiły zarówno zawody deficytowe, jak i nadwyżkowe. Na lokalnym rynku pracy od dłuższego czasu zauważalny jest bowiem duży rozdźwięk między popytem a podażą. Wynika to z niedopasowania umiejętności i kwalifikacji osób pozostających bez zatrudnienia oraz oczekiwań pracodawców.

Na zakończenie należy jeszcze raz podkreślić, że monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz wnioski sformułowane w trakcie analizy przedmiotu badania stanowią obraz lokalnego rynku pracy, który charakteryzuje tylko pewien fragment rzeczywistości.

Aktualna oferta pracy na stronie Powiatowego Urzędu Pracy w Oleśnicy zmienia się dynamicznie i jako przykład podaję te oferty, w których datą zgłoszenia danej oferty był: 14 IV 2010, 13 IV 2010 i 12 IV 2010 (podano od ostatniej do starszej oferty):

- Robotnik budowlany,
- Księgowy,
- Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle,
- Tapicer,
- Stolarz,
- Cukiernik,
- Pracownik ochrony mienia i osób (zawód szkolny: ochrona obiektu),
- Florysta/sprzedawca-florysta,
- Dozorca/pracownik dozoru,
- Kierowca samochodu ciężarowego/kierowca kat. C + T,
- Monter mebli,
- Lakiernik wyrobów drzewnych.

W cytowanych danych z raportu zawodów deficytowych, zwykłych i zrównoważonych oraz śledzenie aktualnej oferty rynku pracy wynika, że profile kształcenia oferowane przez Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Oleśnicy są w pełni uzasadnione.

3.2 Kompetencje kluczowe a rynek pracy

Na podstawie dokonanej diagnozy, stwierdzam, że istnieje dobrze rozwijająca się współpraca Powiatowego Urzędu Pracy w Oleśnicy z ZSP w Oleśnicy. Po opracowaniu pierwszego raportu odbyła się konferencja informacyjna, na której dyrektor PUP w Oleśnicy poinformowała nauczycieli i przedstawicieli pracodawców o aktualnym stanie rynku pracy w powiecie oleśnickim.

Nauczyciele wraz z dyrekcją są żywo zainteresowani nowatorskim kształceniem absolwentów, którzy będą wykazywać całozyciową aktywność ekonomiczną. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Oleśnicy posiada udokumentowane dane uczestnictwa w projekcie EFS UE „Wyrównywanie szans edukacyjnych w powiecie oleśnickim” oraz w projekcie współfinansowanym ze środków UE – Comenius: „Uczenie się przez całe życie”.

W uzasadnieniu kształcenia kompetencji kluczowych w ZSP w Oleśnicy wymienia się, że w zakresie:

1. Porozumienia się w języku niemieckim istnieje potrzeba kształcenia tej kompetencji kluczowej w klasie: technik mechanik. Dla technika mechanika ważny jest język fachowy/zawodowy z uwzględnieniem oczekiwań rynku pracy. Pozwoli to absolwentowi podjąć pracę w tym miejscu, gdzie językiem komunikacji jest język niemiecki.
2. Kompetencji matematycznych i podstawowych kompetencji naukowo-technicznych istnieje uzasadnienie, żeby te kompetencje rozwijać w Zasadniczej Szkole Zawodowej o specjalności mechanik monter maszyn i urządzeń. Istnieje pilna potrzeba pobudzenia aktywności, stawiania problemów, nakłaniania młodzieży do wyciągania wniosków, rozwijania wyobraźni przestrzennej oraz uzmysłowienie roli matematyki w otaczającej rzeczywistości i w rozwiązywaniu problemów życia codziennego.
3. Kompetencje informatyczne będą rozwijane w klasie mechanik pojazdów samochodowych (ZSZ) lub klasie IA – technik ekonomista. Podstawy technik informatycznych, jak również umiejętności przetwarzania tekstów, pracy z arkuszem kalkulacyjnym i grafiką prezentacyjną, jak również korzystanie z usług w sieciach informatycznych są niezbędne i uzasadnione w tych zawodach.

4. Kompetencje dotyczące inicjatywności i przedsiębiorczości będą rozwijane w klasie IB technik ekonomista lub technik handlowiec. Ta kompetencja kluczowa jest fundamentalna, ponieważ przygotowuje do uczestnictwa w życiu gospodarczym. Daje podstawy do podjęcia działalności gospodarczej lub odwagi do samozatrudnienia.

Uzasadniając potrzeby uczestnictwa szkoły w projekcie, dyrektor ZSP w Oleśnicy pisze, że uczestnictwo to pozwoli na sprawniejsze wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży uczęszczającej do szkół zawodowych oraz rozwinięcie umiejętności oczekiwanych na rynku pracy. „Przewidujemy wyposażenie uczniów w takie umiejętności, które na ogół nie są dostępne w cyklu nauczania. Przykładem może być pomysł wprowadzenia języka obcego zawodowego w klasach technik mechanik (obecnie plan nauczania nie przewiduje takiej możliwości).

Niebagatelne znaczenie ma podniesienie prestiżu i atrakcyjności kształcenia zawodowego oraz wzrost zainteresowania kształceniem zawodowym. Walka z niekorzystnym obrazem „zawodówki” jako szkoły dla młodzieży „gorszej”, o niewielkich ambicjach i możliwościach musi się odbywać przede wszystkim poprzez realizację celów określonych w kompetencjach kluczowych i stworzenie szkoły kształcącej w sposób nowoczesny, spełniającej oczekiwania lokalnego rynku pracy.

Nabyte umiejętności pozwolą także na efektywniejsze planowanie kariery zawodowej i wzrost świadomości uczniów o potrzebie podnoszenia kwalifikacji zawodowych i konieczności uczenia się przez całe życie.

Dodatkowym uzasadnieniem realizacji projektu jest fakt, że na terenie powiatu oleśnickiego ZSP jest jedyną szkołą prowadzącą kształcenie zawodowe w ZSZ. Wszystkie pozostałe placówki kształcą tylko w klasach wielozawodowych, w których uczniowie wiedzę teoretyczną z zakresu zawodu zdobywają poza szkołą, w ośrodkach kursowych”.

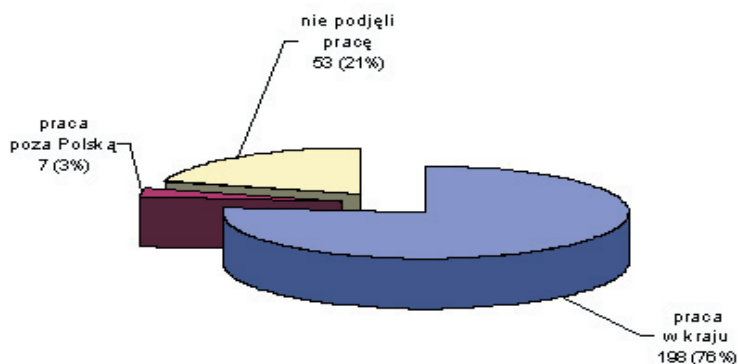
3.3 Funkcjonowanie absolwentów na lokalnym i regionalnym rynku pracy

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Marii Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy śledzi losy swoich absolwentów. Według danych statystycznych z roku badanego liczba absolwentów opuszczająca mury szkoły wynosiła 258. Są też absolwenci, którzy podjęli kontynuację kształcenia – ich liczba w roku badanym wynosiła 219.

Interesujące jest rozpoznanie, jak są zatrudniani absolwenci ZSP w Oleśnicy. Otóż zgodnie z kwalifikacjami zawodowymi pracuje 163 absolwentów, co stanowi 63%, natomiast 42 osoby znalazły pracę niezgodnie z kwalifikacjami, co stanowi 16%.

Jakie są losy absolwentów roku badanego, ilustruje wykres 9., z którego wynika, że większość absolwentów znalazła zatrudnienie w kraju (198, co stanowi 76%) lub pracuje poza granicami Polski (7, co stanowi 3%), jednak 53 absolwentów, czyli 21%, nie podjęło pracy.

Wykres 9.: Losy 258 absolwentów wg danych pozyskanych w ZSP w Oleśnicy.

Podsumowując, w przybliżeniu dwóch na dziesięciu absolwentów nie podjęło zatrudnienia (21%). Zdecydowana większość (79%) wykazała aktywność zawodową.

4. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA I UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH

4.1 Prognozy demograficzne

Prognozy demograficzne dla województwa dolnośląskiego zostały oszacowane na podstawie wybranych danych statystycznych z Prognozy ludności na lata 2008–2035 (GUS)¹⁵. Odpowiednie dane statystyczne na wybrane lata od roku 2009 do 2035 przedstawiono w tabeli 3. i na wykresie 10.

¹⁵ <http://www.stat.gov.pl>.

Tabela 3.: Prognozowana liczba ludności dla Polski i województwa dolnośląskiego na wybrane lata do roku 2035 (obliczenia procentowe LK).

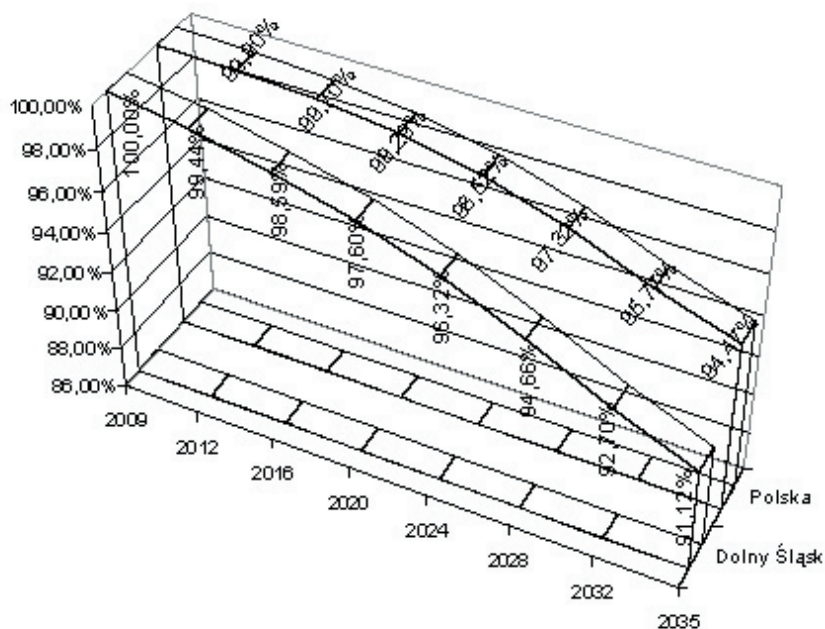
Rok	Polska		Woj. dolnośląskie	
	Liczba	Procent	Liczba	Procent
2009	38 100 651	100,00%	2 868 871	100,00%
2012	38 069 101	99,90%	2 852 813	99,44%
2016	37 988 193	99,70%	2 828 317	98,59%
2020	37 829 889	99,29%	2 799 888	97,60%
2024	37 538 020	98,52%	2 763 425	96,32%
2028	37 078 356	97,32%	2 715 594	94,66%
2032	36 487 817	95,77%	2 659 425	92,70%
2035	35 993 069	94,47%	2 614 229	91,12%

W celu zaobserwowania trendów prognozowanych zmian w liczbie ludności Polski i województwa dolnośląskiego przyjęto odpowiednie liczby ludności w roku 2009 jako 100% i obliczono procentową wartość (LK) liczby ludności na wybrane lata do roku 2035.

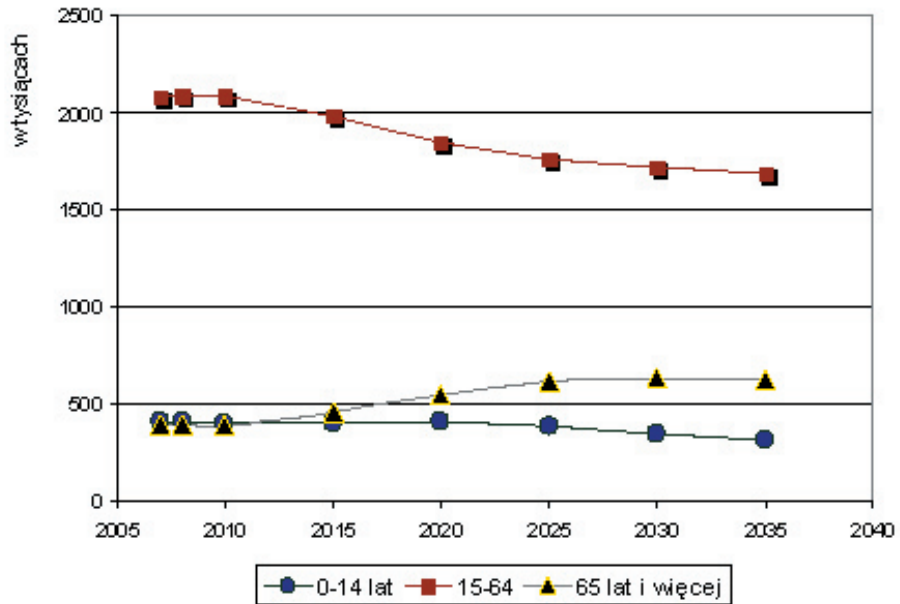
Zarówno w Polsce, jak i województwie dolnośląskim obserwujemy w szacunkach trendy spadkowe w liczbie ludności. Z opublikowanych danych prognostycznych GUS wynika, że w województwie dolnośląskim do roku 2035 ubędzie 254 642, co stanowi 8,88%, podczas gdy w Polsce spadek ludności oszacowano na 2 107 582, co stanowi 5,53%.

Szacowane trendy spadkowe w liczbie ludności dla województwa dolnośląskiego przewyższają o 3,35 punktu procentowego spadek liczby ludności w Polsce. Trendy te są wyraźnie widoczne na wykresie 10.

Wykres 10.: Szacowany spadek liczby ludności dla Polski i województwa dolnośląskiego na wybrane lata do roku 2035, wyrażony w procentach przy przyjęciu stanu liczebności w roku 2009 jako 100%.

Z opracowań GUS wynika, że rok 2003 był rokiem najniższych, w powojennej historii, urodzeń. W maju 2004, gdy Polska została pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej, obserwuje się powolny wzrost urodzeń, stąd wcześniejsza Prognoza GUS na lata 2003–2030 straciła na aktualności. Obecna prognoza, z której korzystano, jest bardziej optymistyczna. Warto przyrzeć się, jak prezentuje się prognoza ludności według biologicznych grup wiekowych. Dane te przedstawiono na wykresie 11.

Wykres 11.: Prognozowana zmiana w populacji biologicznych grup wiekowych na lata 2007–2035 w województwie dolnośląskim¹⁶.

Prognozowane tendencje zmian populacji w biologicznych grupach wiekowych budzą niepokój, ponieważ obserwujemy zarówno prognozowany spadek populacji w grupie najmłodszej 0–14 lat, jak i w grupie środkowej – 15–64 lat. Jedyne obserwowany wzrost prezentowany jest dla grupy najstarszej – 65 lat i więcej.

Konsekwencją prognozowanego spadku urodzeń będzie zmniejszanie się liczby uczniów w szkołach naszego województwa. Zjawisko można prześledzić bardziej szczegółowo, rozpatrując prognozowane zmiany w populacji grup edukacyjnych, co ilustruje poniższa tabela (dane tabeli w tys.).

Grupa edukacyjna	2007	2008	2010	2015	2020	2025	2030	2035
0–2 lata	79,4	83,8	86,0	84,6	76,8	66,7	59,0	57,0
3–6 lata	97,7	98,1	103,6	114,6	110,0	98,4	85,2	77,1
7–12 lata	166,7	161,0	150,8	154,2	169,9	163,8	146,7	127,4
13–15 lata	100,6	96,7	88,2	74,2	78,1	85,3	81,4	72,4
16–18 lata	114,6	110,0	100,4	80,8	72,0	83,2	84,6	78,2
19–24 lata	281,6	268,1	244,2	200,5	164,7	152,7	170,5	172,3

¹⁶ Dane statystyczne pobrano: Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie dolnośląskim w latach 2007–2008, Wrocław 2009, s. 268.

4.2 Współpraca szkoły z zakładami pracy

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych współpracuje z 64 zakładami pracy, stwarzając uczniom możliwości odbywania praktyk w celu rozwijania kompetencji zawodowych. Są to następujące zakłady pracy różnego typu z Oleśnicy i okolic, łącznie z Wrocławiem:

1. AIDA sp. z o.o. w Oleśnicy;
2. AUTO MŁOTEK Mechanika i Elektromechanika Pojazdowa w Kielczowie;
3. AUTO SALAMON Zakład Blacharstwa Pojazdowego w Spalicach;
4. Auto Serwis w Oleśnicy;
5. BIG CAR MANAGEMENT w Długołęce;
6. Blacharstwo-Lakiernictwo-Mechanika w Smardzowie;
7. DRAKS Eulalia Rekonwald w Oleśnicy;
8. Elektromechanika Pojazdowa WIK-ELEKTRONIK w Oleśnicy;
9. ELEKTROMONT „LECH” w Oleśnicy;
10. Elektronika – Zawilski w Oleśnicy;
11. ELEKTROTRANSBUD w Oleśnicy;
12. Ford BIG AUTOHANDEL w Długołęce;
13. HONDA Firma BIELA-PILCH w Mirkowie;
14. Mechanika Pojazdowa w Dobroszycach;
15. Mechanika Pojazdowa w Smolnej;
16. Mechanika Pojazdowa DARKO w Bierutowie;
17. P.H.U. DELTA-MOTOR w Oleśnicy;
18. Zakład Mechaniki Pojazdowej w Mirkowie;
19. Zakład Naprawczy Pojazdów Samochodowych i Sprzętu Rolniczego w Oleśnicy;
20. Auto Naprawa, Usługi Blacharskie w Gorzestawiu;
21. Autoserwis Dolny Śląsk we Wrocławiu;
22. Blacharstwo i Lakiernictwo w Mirkowie;
23. Firma Transportowa w Oleśnicy
24. HORNET „OPEL” sp. z o.o. we Wrocławiu;
25. Mechanika Pojazdowa CEZAR w Oleśnicy;
26. Mechanika Pojazdowa w Długołęce;
27. Spedycja Transport DEMOTRANS w Oleśnicy;
28. Stacja Kontroli Pojazdów w Oleśnicy;
29. Zakład AUTO HES w Oleśnicy;
30. Zakład Blacharstwa, Lakiernictwa, Mechaniki AUTOPOL w Oleśnicy;
31. Zakład Elektromechaniki Pojazdowej we Wrocławiu;

32. Zakład Mechaniki Pojazdowej we Wrocławiu;
33. Zakład Mechaniki Pojazdowej w Oleśnicy;
34. NAWROT sp. z o.o. w Długołęce;
35. Gospodarstwo Pomocnicze CKiW w Oleśnicy;
36. Supermarket nr 709 w Oleśnicy;
37. TOYOTA MOTORMARKET w Długołęce;
38. VOLVO Polska sp. z o.o. we Wrocławiu;
39. Zakład WEDA w Długołęce;
40. Zakład Auto Usługi ŚWIRYDO w Oleśnicy;
41. Zakład Auto-Mark w Oleśnicy;
42. Zakład Blacharski w Bielawie;
43. Zakład Blacharski KAMARI w Bierutowie;
44. Zakład Elektryczny IKAZ w Oleśnicy;
45. Zakład Energetyczny we Wrocławiu, Oddział w Oleśnicy;
46. Zakład Instalacyjny INSTMONT w Oleśnicy;
47. Zakład Instalatorstwa Elektrycznego w Oleśnicy;
48. Zakład TRANSPED w Oleśnicy;
49. Zakład Kół Zębatych w Oleśnicy;
50. Zakład MARKROM w Oleśnicy;
51. Zakład Stolarski w Oleśnicy;
52. Zakład Usługowo-Handlowy CHATEX w Oleśnicy;
53. Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego w Oleśnicy;
54. PPHU WIOLA w Szczodrem;
55. POLIPLAST sp. z o.o. w Oleśnicy;
56. Nadleśnictwo w Oleśnicy;
57. PPHU METALIMPEX w Zawonii;
58. PPH KANPLAST w Oleśnicy;
59. PUH HURTEX w Oleśnicy;
60. Złoty Kłosa sp. z o.o. w Oleśnicy;
61. GKN Driveline Polska sp. z o.o. w Oleśnicy;
62. LESTA sp. z o.o. w Oleśnicy;
63. Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Twardogórze;
64. SPOLMOT sp. z o.o. w Oleśnicy.

4.3 Działalność szkoły na rzecz przygotowania uczniów do funkcjonowania w zmieniających się realiach rynku pracy

Rynek pracy oczekuje od młodych ludzi, którzy są absolwentami różnego typu szkół, zarówno na poziomie zawodowym, jak i średnim oraz wyższym – mobilności, elastyczności i otwartości na uczenie się w miejscu pracy. Coraz częściej oprócz wiedzy i kompetencji zawodowych niezbędne są kompetencje kluczowe, więc szkoła postanowiła stworzyć możliwości rozwijania czterech z nich uczniom w ZSZ i Technikum. Dobra współpraca z Samorządem Powiatu oraz Powiatowym Urzędem Pracy stwarza perspektywę przygotowywania młodych ludzi aktywnych na rynku pracy.

Z rozmów z uczniami wynikało, że znają absolwentów, którzy pracują na własny rachunek, tworząc własne firmy lub pracując w biznesie rodzinnym. Taka postawa obecnych uczniów oraz perspektywa udziału w projekcie budzi optymizm zarówno wśród uczniów, jak i nauczycieli.

5. WNIOSKI I REKOMEDACJE

1. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Marii Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy posiada zadbanej obiekt wraz z terenem wokół oraz podstawowe wyposażenie, które zapewnia kształcenie zarówno z przedmiotów ogólnych, jak i zawodowych.
2. Szkoła posiada bogatą, aktualizowaną na bieżąco stronę internetową, w dużej mierze – jak poinformowano mnie – redagowana z udziałem uczniów. W ZSP w Oleśnicy funkcjonuje oferta kształcenia e-learningowego z wykorzystaniem platformy Moodle.
3. Niekwestionowaną wartością szkoły stanowi jej kadra pedagogiczna. Zdecydowana większość nauczycieli – 97% (84 osób) – legitymuje się wyższym wykształceniem magisterskim, pozostałe trzy osoby wykształceniem wyższym na poziomie zawodowym (inżynierskie/licencjat). Należy podkreślić, że ośmiu na dziesięciu nauczycieli jest nauczycielami mianowanymi lub dyplomowanymi.
4. Cała społeczność szkolna – dyrektor, nauczyciele i uczniowie – jest otwarta na zmiany i innowacje edukacyjne. Chętnie uczestniczyła w spotkaniu inicjującym projekt, a jak wykazały badania – wcześniej też podejmowała wyzwania uczestnictwa w dwóch projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.
5. Nauczyciele – uczestnicy projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji” – zgłaszali potrzebę szkolenia w zakresie tworzenia i modyfikowania programów nauczania, które będą uwzględniać implementowane cztery kompetencje kluczowe. Nauczyciele wyrażali niezadowolenie z faktu, że będą szkoleni w czterech gru-

pach poszczególnych kompetencji kluczowych, a nie zespołowo, jakby sobie tego życzyli.

6. Szkoła może się pochwalić bardzo dobrą współpracą z najważniejszymi podmiotami lokalnymi – Starostwem Powiatu, Powiatowym Urzędem Pracy w Oleśnicy i kluczowymi zakładami pracy, z którymi szkoła współpracuje, kształcąc kadrę pracowników – przede wszystkim dla lokalnego rynku pracy. Odbywają się wspólne konferencje, na których są relacjonowane przez dyrektora PUP dane z aktualnego monitoringu zawodów deficytowych, nadwyżkowych i zrównoważonych na terenie powiatu oleśnickiego.
7. Zarówno w opinii Dyrektora Szkoły, jak i nauczycieli-respondentów, wyposażenie w środki dydaktyczne, pomieszczeń lekcyjnych do nauczania przedmiotów ogólnokształcących i pracowni zawodowych jest niezadowalające. Stan pomocy dydaktycznych dezaktualizuje się i niezbędna jest aktualizacja stanu pomocy. Niezbędne są tablice interaktywne, projektory multimedialne wraz z komputerem przenośnym, urządzenia i maszyny do ćwiczeń kompetencji zawodowych, gdyż nie wszystko można wyćwiczyć na symulatorach.
8. Bogata lista kontaktów z zakładami pracy (64 zakładów, z którym współpracuje szkoła) stwarza możliwości doskonalenia kompetencji zawodowych w dogodnym miejscu dla ucznia i według jego zainteresowań. Czasami też absolwent zostaje zatrudniany przez zakład, w którym jako uczeń odbywał praktykę zawodową.
9. Dyrekcja i nauczyciele chcieliby posiadać warunki umożliwiające wyrównywanie szans młodzieży z terenów wiejskich, prowadzić dodatkowe zajęcia z matematyki dla uczniów ZSZ (średnia ocen z matematyki wynosi 2,39), organizować inne zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne potrzebne do rozwoju zainteresowań uczniów (inspirować i motywować do udziału w konkursach i olimpiadach) w celu pogłębiana ich wiedzy ogólnej i zawodowej oraz zapewniać pomoc materialną tym uczniom, którzy jej naprawdę potrzebują.

Istotnym problemem utrudniającym budowanie strategii rozwoju szkoły na najbliższe lata czy modyfikowanie kierunków kształcenia jest niepewność legislacyjna. Obecnie brak jest aktualizacji listy kwalifikacji zawodowych oraz nie ma jeszcze opublikowanej koncepcji szkolnictwa zawodowego po wdrożonej Nowej Podstawie Programowej, która jest aktualnie realizowana w pierwszej klasie gimnazjum.